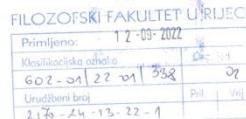

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM SAVJETOVANJU – SAVJETOVANJE SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU O PRIJEDLOGU KRITERIJA ZA VREDNOVANJE *ONLINE STUDIJA*

KORISNIK / ISJEČAK / KOMENTAR	ODGOVOR
<p> SVEUČILIŠTE U RIJECI Filozofski fakultet Adresa: Sveučilišna avenija 4 51 000 Rijeka Hrvatska Telefon: +385 (51) 265-600; +385 (51) 265-602 E-mail: dekanat@ffri.uniri.hr Web: www.ffri.uniri.hr</p> <hr/> <p>KLASA: 602-01/22-01/338 URBROJ: 2170-24-01-22-2 Rijeka, 12. rujna 2022.</p> <p>Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj info@nvzvotr.hr</p> <p>Predmet: Nacrt prijedloga Kriterija za vrednovanje online studija</p> <p>Poštovani,</p> <p>dostavljamo Vam primjedbe na Nacrt prijedloga Kriterija za vrednovanje online studija koje je Upravi Filozofskog fakulteta u Rijeci dostavio Odjek za anglistiku. Ostali se odjeci nisu očitovali. Primjedbe Odjeka za anglistiku smatramo važnima te Vam ih proslijedujemo.</p> <p>S poštovanjem,</p> <p> Dekan prof. dr. sc. Aleksandar Mijatović</p>	

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
Sveučilišna avenija 4
Vijeće Odsjeka za anglistiku

Prodekanica za studijske programe, izv. prof. dr. sc. Dubravka Božić Bogović

- Ovdje -

Rijeka, 09.09.2022.

Predmet: Zaključci rasprave Vijeće Odsjeka za anglistiku o nacrtu prijedloga Kriterija za vrednovanje online studija

Poštovana prodekanice,

Vijeće Odsjeka za anglistiku na svojoj 11. redovnoj sjednici održanoj 05. rujna 2022. raspravljalo je o nacrtu prijedloga Kriterija za vrednovanje online studija. Vijeće Odsjeka za anglistiku pozdravlja detaljno razrađene kriterije te visoko postavljene uvjetne koje bi predlagatelji ovakvih studijskih programa trebali ispunjavati prilikom prijave prijedloga online studijskih programa. Predlažemo sljedeće:

- S obzirom na istraživanja (vidi npr. Tynan, B., Ryan, Y., Lamont-Mills, A. 2015. Examining workload models in online and blended teaching. *British Journal of Educational Technology*, 46(1), 5 – 15. doi:10.1111/bjet.12111) koje pokazuju kako je za pripremu online nastave potrebno znatno više vremena nego za pripremu 'klasične' nastave, smatramo kako bi trebalo ovu činjenicu uzeti u obzir prilikom normiranja sati nastavnika koji sudjeluju u izradi i izvođenju ovakvih kolegija.
- Primijetili bi da je jezik kojim su pisani ovi kriteriji sklon učioničku, 'klasičnu', nastavu prikazivati kao suprotnost online nastavi koju se karakterizira kao nastavu budućnosti, kao nešto napredno i suvremeno. Izražavamo zadršku prema ovakvoj kvalifikaciji učioničke nastave koju i daje smatramo ključnim i nezamjenjivim oblikom interaktivne nastave, posebno u filološkim granama.

Srdačan pozdrav,

Pročelnica Odsjeka za anglistiku

Izv. prof. dr. sc. Antonija Primorac

KOMENTAR:

Kriteriji za vrednovanje online studija odnose se na način izvođenja online nastave pa u skladu s tim navode i mogućnosti te eventualne prednosti nastave online. Online nastava ne isključuje klasični oblik nastave kada se radi o hibridnom obliku nastave.

Dr. sc. Sanja Kišiček, doc., Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, 13. rujna 2022.

Poštovani,
U nastavku Vam šaljem primjedbe i sugestije za Nacrt prijedloga Kriterija za vrednovanje online studija: <https://www.nvzvotr.hr/novosti/115-javna-rasprava-o-nacrtu-prijedloga-kriterija-za-vrednovanje-online-studija>

1. Na stranici 7, odjeljak V. raspisane su razine podrške nastavnicima i studentima, no nedostaje d) Metodička razina podrške nastavnicima. Naime, uz organizacijsku, administrativnu i tehničku razinu, nastavnici poglavito trebaju podršku na metodičkoj razini u pogledu samog izvođenja nastave i poučavanja s tehnologijama, hibridno, online ili/i kao potporu kontaktnoj nastavi. Metodička razina nadilazi tehničku razinu troubleshootinga, opcija i mogućnosti, a zadire u metodiku poučavanja u elektroničkom

**PRIHVACA SE: točka 1.
Odjeljak V, pod točkom a) Na organizacijskoj razini, pod drugom natuknicom na kraju rečenice će se dodati „(metodička podrška, instruksijski dizajn)“.**

<p>okruženju.</p> <p>2. Nadalje, studenti trebaju e) podršku u učenju s tehnologijama, koja zadire u vještine pretraživanja i razvoj kritičkog razmišljanja u susretu sa sadržajima, u vještine razlučivanja bitnog od nebitnog istinitog od neistinitog, mjerodavnog od nemjerodavnog. -- ovo je kratko dotaknuto u odjeljku VI. koji se tiče samih predmeta, no nužno je da Sveučilište ovu podršku ponudi na organizacijskoj razini (preporučljivo putem vlastitih knjižnica i knjižničnog osoblja), a ne na razini pojedinih predmeta!</p> <p>3. Nadalje, kod mogućnosti vrednovanja znanja, odjeljak VII., u odjelu VI. je vršnjačko vrednovanje spomenuto kao "po mogućnosti", a istovremeno navedeno kao "ključni element". Vršnjačko vrednovanje treba biti navedeno i razrađeno kao jedan od oblika vrednovanja znanja odmah iza "samoprocjene" na str. 9. Razne su mogućnosti vršnjačkog vrednovanja znanja online i prema konstruktivističkoj teoriji učenja na kojoj se temelji dizajn mnogih sustava za upravljanje nastavnim sadržajima i izvođenje nastave online, one su nužne!</p> <p>4. Nedostaje vremenski okvir za "pokretanje postupka inicijalne akreditacije za izvođenje novoga studijskog programa" koji se "upućuje Ministarstvu godinu dana prije početka akademske godine u kojoj će započeti program" -- koliko prije i kojem vremenu se može očekivati odluka?</p> <p>Dodatno:</p> <p>5. "izrade multimedijalnih prezentacija", na str. 13. -- treba stajati "izrade multimedijskih prezentacija," budući da riječ dolazi od "multimedij", a ne "multimedija". Multimedij podrazumijeva instruktivnu poruku u dva ili više od pet oblika medija (tekst, slika, animacija, video, audio), a multimedij označava hardver putem kojih prikazujemo multimedijalne prezentacije i dr.</p> <p>Zahvalna na razmatranju i srdačno,</p>	<p>NE PRIHVAĆA SE: točka 2. Spomenuti dio u nadležnosti je institucija te je u određenoj mjeri obuhvaćen pod točkom 1. odnosno odjeljkom V, točkom a) Na organizacijskoj razini, zadnja natuknica.</p> <p>PRIHVAĆA SE: točka 3. U odjeljku VI, treća natuknica: izbacuje se dio rečenice koji se odnosi na vršnjačko vrednovanje, te rečenica sada glasi: „definirati kriterije i metode vrednovanja i ocjenjivanja, pri čemu je poželjno i vrednovanje pomoću rubrika (ključni standard)“</p> <p>NE PRIHVAĆA SE: točka 4. Podnošenje zahtjeva za inicijalnu akreditaciju godinu dana ranije propisano je ZOK-om, a upravo kako bi se ostavilo dovoljno vremena za provedbu postupka odnosno kako bi program bio spreman za sljedeću akademsku godinu.</p> <p>PRIHVAĆA SE: točka 5. U dijelu 5 Pojmovnik, Tehnologije učenja, drugi redak briše se riječ „multimedijalnih“ i zamjenjuje riječju „multimedijskih“.</p>
<p>mr. sc. Kristijan Čović, v. pred., Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić, 14. rujna 2022.</p> <p>Poštovani,</p>	

niže podnosimo komentare na Nacrt prijedloga Kriterija za vrednovanje online studija, koji se nalazi na javnoj raspravi od 16. kolovoza 2022.

1) Unutar dijela I. Visoko učilište svrhu online studijskog programa temelji na sljedećim elementima: alineja 4. glasi: „povezanosti s drugim aplikacijskim sustavima institucije, informacijskim sustavima visokog obrazovanja (ISVU) te sustavima otvorenih obrazovnih sadržaja. (ključni element).“ (str. 3)

Komentar: trebalo bi uzeti u obzir da za podršku poslovnim procesima povezanim s nastavom ne koriste sva visoka učilišta u Republici Hrvatskoj informacijski sustav visokog obrazovanja ISVU.

2) Unutar dijela VII. Visoko je učilište osiguralo provjere znanja u online okruženju koje su svrshodne i omogućuju studentima da pokažu u kojoj su mjeri ostvarili predviđene ishode učenja, dio Procjena znanja, alineja 3., točka 2. glasi: „na udaljenoj lokaciji uz potvrdu identiteta studenta (ključni element kada se studij izvodi u potpunosti online) pri čemu se koriste videokonferencijski i drugi sustavi i sigurnosne prepostavke (jednokratno rješavanje testa, zaštićenost testa lozinkom, ograničeno vrijeme, definirana IP adresa i sl.).“ (str. 10)

Komentar: upitno je korištenje IP adrese kao sigurnosne prepostavke u situaciji kada studenti polažu ispit na udaljenoj lokaciji, budući da se IP adresa mijenja svaka 24 sata.

S poštovanjem,

PRIHVAĆA SE: točka 1.

Unutar dijela I. Visoko učilište svrhu online studijskog programa temelji na sljedećim elementima:
natuknica 4. sada glasi:
„povezanosti s drugim aplikacijskim sustavima institucije, informacijskim sustavima visokog obrazovanja kao što su ISVU te sustavima otvorenih obrazovnih sadržaja.“

PRIHVAĆA SE: točka 2.

Odjeljak 10, pod dijelom Procjena znanja, natuknica 3, pod natuknica 2 briše se iz rečenice: “definirana IP adresa”.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
PRAVNI FAKULTET
KLASA: 602-04/22-01/13
URBROJ: 2170-57-01-22-2
RIJEKA, 12. rujna 2022.

Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj

Predmet: Primjedbe i mišljenje Pravnog fakulteta u Rijeci na Nacrt prijedloga Kriterija za vrednovanje online studija

Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj na temelju članka 11. Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine”, broj 25/13, 85/15) te Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranim javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata („Narodne novine”, broj 140/2009), na svojoj je mrežnoj stranici objavio Nacrt prijedloga Kriterija za vrednovanje online studija te uputilo poziv zainteresiranoj javnosti na dostavu primjedbi i mišljenja.

U nastavku dostavljamo mišljenje i prijedloge Pravnog fakulteta u Rijeci:

- 1) U dijelu II. Kriterija kao jedan od ključnih elemenata vezanih za infrastrukturu i tehničke pretpostavke za izvedbu online studijskog programa, navedeno je (alineja 4.): „postoji barem petogodišnji financijski plan koji uključuje izvore finansiranja za izvedenje online studijskog programa kao i osiguravanje održavanja i nabave nove računalne opreme i programske sustava za online učenje“.

Smatramo kako ovaj element treba izmijeniti, prije svega kako bi bio uskošen s odredbama mjerodavnog finansijsko-pravnog okvira poslovanja visokih učilišta u RH. Naime, sukladno čl. 4. toč. 13. Zakona o proračunu (NN br. 144/21), finansijski plan je definiran kao akt proračunskog i izvanproračunskog korisnika koji sadrži plan za proračunsku godinu i projekcije za sljedeće dvije proračunske godine i u kojem se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci u skladu s proračunskim klasifikacijama. Drugim riječima, finansijski je plan akt srednjoročnog planiranja koji se odnosi na trogodišnje, a ne petogodišnje razdoblje. Isto je potvrđeno i u praksi domaćih visokih učilišta (sveučilišta, fakulteti, i dr.), koja izrađuju finansijske planove za trogodišnje razdoblje. Visoka se učilišta vode principom trogodišnjeg planiranja i kad se radi o užim područjima svoje djelatnosti, te se, primjerice, izrađuju trogodišnji planovi kadrovske promjene, nabave kapitalne opreme i sl.

Shodno navedenome, smatramo kako bi propisivanje obveze petogodišnjeg finansijskog planiranja u specifičnom segmentu izvedbe online studija bilo nesvrishodno. Ne samo da bi time visoka učilišta morala zanemariti zakonom propisanu dinamiku finansijskog planiranja, nego se, s obzirom na tržišne uvjete, gore citiranim kriterijem teško može i ostvariti cilj osiguranja održivosti studija.

Zaključno, predlažemo da se gore citirani kriterij (ključni element) izmjeni kako slijedi:

„postoji trogodišnji finansijski plan s procjenom izvora finansiranja, rashoda i izdataka potrebnih za izvedbu online studijskog programa.“

PRIHVAĆA SE: točka 1.

Odjeljak II, natuknica 4 sada glasi:
“postoji barem trogodišnji finansijski plan s procjenom izvora finansiranja, rashoda i izdataka potrebnih za izvedbu online studijskih programa kao i osiguravanje održavanja i nabave nove računalne opreme i programskih sustava za online učenje (ključni element)“.

- 2) U dijelu II. Kriterija kao jedan od ključnih elemenata vezanih za infrastrukturu i tehničke pretpostavke za izvedbu online studijskog programa, navedeno je (str. 4.) da kod nositelja studijskog programa mora biti „osiguran videokonferencijski softver za udoljeno praćenje.“ S obzirom da se radi o ključnom elementu, smatramo kako bi bilo svršishodno pobliže pojasniti na kakav se softver misli. Naime, u posljednjim godinama, posebno u pandemiskim uvjetima, visoka su učilišta imala iskustvo s primjenom različitih videokonferencijskih programa i alata, svaki od kojih ima različite funkcije i mogućnosti (npr. Zoom, Webex, MS Teams i dr.). Iz tekstualog izričaja citiranog kriterija teško je razaznati ispunjava li svaki oblik videokonferencijskog softvera tražene preduvjete. Nadalje, u pojedinim slučajevima visoko učilište softver koristi temeljem ugovora o licencu, ali su mogući i slučajevi besplatnog korištenja određenih alata. Iz opisa ovog kriterija nejasno je mora li visoko učilište dokazivati ispunjenje ovog kriterija temeljem potpisanih ugovora o nabavi relevantnog softvera.
- 3) U dijelu IV. Kriterija kao jedan od ključnih elemenata vezanih za kadrovske pretpostavke za izvedbu online studijskog programa, navedeno je (str. 6.): „nastavno opterećenje nastavnika koji sudjeluju u izvođenju online kolegija ne smije biti veće od najvećega dopuštenog opterećenja propisanog zakonodavnim okvirom i strateškim dokumentom Mreža visokih učilišta i studijskih programa u RH.“ Nadalje, u nabrojano koje sve elemente uključuje stvarno opterećenje nastavnika.
 Nastavno opterećenje nastavnika u hrvatskom sustavu znanosti i visokog obrazovanja normirano je u Kolektivnom ugovoru za znanost i visoko obrazovanje (NN br. 9/2019., 9/2019., 122/2019., 52/2020.; dalje: Kolektivni ugovor). U tom smislu prvo valja primijetiti da je u gore citiranom kriteriju posve nepotrebno pozivanje na strateški dokument Hrvatskog sabora iz 2011. – Mreži visokih učilišta i studijskih programa u RH. Tim dokumentom se ne normira nastavno opterećenje nastavnika, a i donesen je u vrijeme važenja prethodne verzije kolektivnog ugovora.
 Važeći Kolektivni ugovor u čl. 67.-71. razlikuje standardnu i fleksibilnu podjelu radnog vremena, te se temeljem istih odredbi izračunava najveće dopušteno nastavno opterećenje pojedinog nastavnika, sve u okviru redovnog fonda radnih sati propisanog čl. 58. Kolektivnog ugovora. Nadalje, čl. 61. Kolektivnog ugovora propisani su i poslovni zaposlenika u nastavi koji se skupno užimaju u obzir kod izračuna nastavnog dijela ukupnog radnog opterećenja po kontakt-satu nastave, sukladno čl. 79. Kolektivnog ugovora.
 Iz navedenog proizlazi da je važećim Kolektivnim ugovorom iscrpno normirana materija radnog opterećenja nastavnika. U tom smislu smatramo najsvršihodnijim rješenjem da se gore citirani Kriterij izmjeni na način da se samo pozove na odredbe Kolektivnog ugovora. Također smatramo nepotrebnim da se u okviru kriterija propisuju aktivnosti i poslovi koji ulaze u stvarno opterećenje nastavnika koji izvodi online kolegij, a koji nisu uskladeni s čl. 61. Kolektivnog ugovora.
 Zaključno, predlažemo da se gore citirani kriterij (ključni element) izmjeni kako slijedi: „nastavno opterećenje nastavnika koji sudjeluju u izvođenju online kolegija ne smije biti veće od najvećega dopuštenog opterećenja propisanog zakonom i Kolektivnim ugovorom za znanost i visoko obrazovanje.“
- 4) U dijelu IV. Kriterija kao jedan od ključnih elemenata vezanih za kadrovske pretpostavke za izvedbu online studijskog programa, navedeno je (str. 6.): „preporuča se da na predmet koji se izvodi u potpunosti online može biti upisano do 25 studenata po nastavniku na preddiplomskom studiju i 15 studenata po nastavniku na diplomskom studiju, a na studij koji

NE PRIHVAĆA SE: točka 2.
Visoko učilište treba osigurati videokonferencijski softver za praćenje sinkrone nastave na daljinu, a koji će odabrat ovisi o tome kako će nastava biti organizirana.

PRIMLJENO NA ZNANJE: točka 3.
Odjeljak IV, pod točkom b) Na izvedbenoj razini, natuknica 4. rečenica sada glasi: “nastavno opterećenje nastavnika koji sudjeluju u izvođenju online kolegija ne smije biti veće od najvećega dopuštenog opterećenja propisanog zakonodavnim okvirom.“

se izvodi djelomično online (50 % i više) do 50 studenata po nastavniku na preddiplomskom studiju i 40 studenata po nastavniku na diplomskom studiju.“

S obzirom da se, kako je navedeno i u uvodnom dijelu nacrta, visoka učilišta mogu odlučiti za izvođenje online studijskog programa na svim trima razinama studiranja, nejasno je zašto je u gore citiranom kriteriju izostala referenca na poslijediplomski studij. Imajući u vidu cilj navedenog kriterija te specifičnu narav i zahtjeve nastave na poslijediplomskom studiju, smatramo sversihodnim da se izrijekom propiše i za poslijediplomsku razinu studija ujet od najviše 25 studenata po nastavniku, kao što je trenutno propisano za diplomski studij. Osim toga, nije jasno definirano koji se broj studenata odnosi na kolegije integriranih studijskih programa preddiplomske i diplomske razine. Da li navedeni kriterij čini razliku kada je kolegij na prve tri godine, pa je tada dopušteno do 25 studenata, a nakon prve tri godine svega 15 studenata? Navedeno treba svakako pojasniti i predlaže se za integrirane studije zadržati brojku od 25 studenata po nastavniku.

Stoga predlažemo da se gore citirani kriterij (ključni element) izmjeni kako slijedi: „**preporuča se da na predmet koji se izvodi u potpunosti online može biti upisano do 25 studenata po nastavniku na preddiplomskom studiju i integriranom studiju te 15 studenata po nastavniku na diplomskom i/ili poslijediplomskom studiju, a na studij koji se izvodi djelomično online (50 % i više) do 50 studenata po nastavniku na preddiplomskom studiju i 40 studenata po nastavniku na diplomskom i/ili poslijediplomskom studiju“**

- 5) U dijelu V. Kriterija kao jedan od ključnih elemenata na administrativnoj razini navedeno je (str. 7.): „studentima je osigurano provođenje praktičnog i terenskog rada te vježbi prema programu studija – kod online studija ovaj se oblik nastave u potpunosti provodi u virtualnom okruženju (virtualni laboratorijski, virtualni svjetovi, druge mogućnosti online okruženja)“. Budući da se Kriteriji za zrevanje online studija odnose i na studij koji se djelomično odvijaju online nejasno je zašto je kao ključni kriterij propisano online provođenje praktičnog rada i vježbi. Naime, kod studija koji se samo djelomično izvode online upravo će praktični dio i vježbe biti dio nastave koji će se odvijati kontaktno.

Predlažemo da se navedeni kriterij izmjeni na način da glasi: „**na studijima na kojima se u nastavi u cijelosti izvodi online studentima se moraju osigurati provođenje praktičnog i terenskog rada te vježbi prema programu studija – kod online studija ovaj se oblik nastave u potpunosti provodi u virtualnom okruženju (virtualni laboratorijski, virtualni svjetovi, druge mogućnosti online okruženja)**“

- 6) U dijelu V. Kriterija kao jedan od ključnih elemenata vezanih uz tehničku razinu podrške navedeno je (str. 8.): „nastavnicima je osigurana tehnička i grafičko-dizajnerska pomoć u pripremi nastavnih materijala za online nastavu“. Dok je tehnička pomoć nesporna i potrebna u pripremi nastavnih materijala za online nastavu, navođenje grafičko-dizajnerske pomoći kao kriterija podrazumijeva da visoko učilište treba angažirati grafičkog dizajnera ili stručnjaka srođne struke, u slučaju da takav stručnjak nije već zaposten ili na drugačiji način angažiran od strane visokog učilišta. Takav kriterij predstavlja bi dodatno finansijsko opterećenje za visoko učilište. Uvažavajući važnost grafičko-dizajnerskog elementa u pripremi nastavnih materijala, ali i dugoročnu održivost online studijskih programa, smatramo da bi primjerenoji kriterij bio omogućavanje nastavnicima koji sudjeluju u provedbi online studijskih programa edukaciju u području grafičkog dizajna kako bi usvojili osnovne kompetencije potrebne za samostalno grafičko-dizajnersko oblikovanje nastavnih materijala.

PRIHVAĆA SE: točka 4.

Odjeljak IV, pod točkom b) Na izvedbenoj razini, natuknica 5.
izmijenjena rečenica sada glasi:
„preporuča se da na predmet koji se izvodi u potpunosti online može biti upisano do 25 studenata po nastavniku na preddiplomskom studiju i integriranom studiju te 15 studenata po nastavniku na diplomskom i poslijediplomskom studiju, a na studij koji se izvodi djelomično online (50 % i više) do 50 studenata po nastavniku na preddiplomskom studiju i integriranom studiju te 40 studenata po nastavniku na diplomskom i poslijediplomskom studiju.“

PRIHVAĆA SE: točka 5.

Odjeljak V, pod točkom b) Na administrativnoj razini, natuknica 7.
izmijenjena rečenica sada glasi: „**na studijima na kojima se nastava u cijelosti izvodi online studentima se mora osigurati provođenje praktičnog i terenskog rada te vježbi prema programu studija – kod online studija ovaj se oblik nastave u potpunosti provodi u virtualnom okruženju (virtualni laboratorijski, virtualni svjetovi, druge mogućnosti online okruženja) (ključni element)**“

NE PRIHVAĆA SE: točka 6.

Ne može se očekivati da nastavnik uz svoju ekspertizu ima i sva stručna znanja nužna za izradu – pripremu i izvođenje nastave u online okruženju, tim više što takva nastava uključuje različite multimedijiske elemente koji su poželjni u nastavi.

Zaključno, predlažemo da gore citirani kriterij glasi kako slijedi: „*nastavnicima je osigurana tehnička pomoć u pripremi nastavnih materijala za online nastavu*“. Također predlažemo da se, po potrebi, uvede dodatna alineja u dijelu V. kriterija, pod točkom „a) Na organizacijskoj razini“ koja bi glasila kako slijedi: „*osigurana je odgovarajuća edukacija za nastavnike iz područja grafičko-dizajnerskog oblikovanja nastavnih materijala za online nastavu*“.

7) U dijelu VI. Kriterija navedjeni su elementi koje moraju ispuniti svi *online* predmeti. Jedan od navedenih ključnih elemenata je „*-postaviti interaktivne nastavne materijale u sustav za e-učenje kao resurs/aktivnost (npr. knjiga, lekcija, stranica), koji će ujedno omogućiti i pružanje napretka studenta i individualizirani put učenja*“, dok je u sljedećoj alineji navedeno „*nastavne materijale u .ppt, .pdf ili .doc obliku koristiti kao dodatne materijale jer nisu prilagođeni sustavu za e-učenje*“ (str. 8).

Uvažavajući važnost uvođenja novih nastavnih metoda i interaktivnih nastavnih materijala, pogrešnim smatramo degradiranje važnosti nastavnih materijala u .ppt, .pdf ili .doc obliku na razinu „*dodatnih materijala*“ i njihovo označavanje kao „*materijala koji nisu prilagođeni sustavu za e-učenje*“.

Nastavni materijal u .pdf obliku je jednakovrijedan resursu knjiga (koji i sam može postavljati kao .pdf). Neovisno o tome izvodi li se studij *online* ili *onsite* čitanje literature (koja je vrlo često u .pdf formatu) ne bi nikako smjelo biti samo dodatna, već nužna aktivnost. Prezentacije (.ppt) također mogu biti interaktivne, popraćene glasom i video materijalima pa tvrdnja da se radi o „*oblicima*“ koji nisu prilagođeni sustavu za e-učenje jednostavno ne stoji. I prezentacije se u sustavu za e-učenje postavljaju kao resurs. Nastavni materijali u .doc formatu mogu biti korišteni na vrlo inovativne načine – za rad u grupi i kolaborativno učenje.

Upravo postavljanje raznolikih materijala (svakako uključujući i nastavne materijale u .ppt, .pdf ili .doc obliku) omogućava individualizirani put učenja.

Zbog svega navedenog predlažemo da točka „*nastavne materijale u .ppt, .pdf ili .doc obliku koristiti kao dodatne materijale jer nisu prilagođeni sustavu za e-učenje*“ briše.

Točku „*-postaviti interaktivne nastavne materijale u sustav za e-učenje kao resurs/aktivnost (npr. knjiga, lekcija, stranica), koji će ujedno omogućiti i pružanje napretka studenta i individualizirani put učenja*“, smatramo da treba zadržati i tumačiti na način da su njome obuhvaćeni i navedeni oblici nastavnih materijala.

Slobodni smo ukazati na nedovoljnu precinost i jasnoću i gore neistaknutih kriterijeva iz Nacrta prijedloga Kriterija za vrednovanje online studija. Predlažemo korekcije u neistaknutim dijelovima teksta navedenoga nacrta, dakle, cijeloga teksta, a s ciljem da svi koji sudjeluju u predmetnim postupcima, prijavi i vrednovanju online studija, imaju potrebnu pravnu izvjesnost te da se osigura izvršnost i unaprijeđenje online studija u hrvatskom visokoškolskom sustavu.

NE PRIHVAĆA SE: točka 7.

Pdf nije pretraživ, nije ga lako mijenjati i nadopunjavati, ne može se uklopiti u druge resurse i aktivnosti u sustavu za e-učenje kao što je recimo rječnik; potreban je zaseban softver da se otvori takav dokument, u njega se ne može staviti test za samoprovjeru, ne može se pratiti napredak studenta itd. Resurs knjiga u sustavu za e-učenje nije ekvivalent pdf-u. Teško je na materijalu koji je izvan sustava za e-učenje postaviti uvjete napretka i pratiti napredak studenta. Za sve navedeno (pdf, ppt, doc) postoje ekvivalenti u sustavu za e-učenje koji je osmišljen metodički, pedagoški i tehnički za nastavu online.

**Fakultet organizacije i informatike, Sveučilište u Zagrebu,
14. rujna 2022.**

Poštovani,

Temeljem provedene rasprave na Fakultetu organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu na nacrt prijedloga Kriterija za vrednovanje online studija, u nastavku dostavljamo integrirane komentare i sugestije Fakulteta na navedeni nacrt prijedloga Kriterija.

1. Stranica 2, točka 1. Uvod

1. Kriteriji koji se propisuju odnose se na studijske programe čijih se barem 50 % predmeta izvodi *online*. Potrebno je jasno definirati što predstavlja osnovu za izračun postotka predmeta koji se izvode *online*. Predlažemo da se kao osnova razmotre ECTS bodovi, a ne broj predmeta, tako da tih 50% predmeta nosi barem 50% ECTS-a studijskog programa.

Potrebno je jasno definirati na koji način se izborni predmeti broje. Prijedlog je da se broje temeljem broja izbornih predmeta koji se upisuju u pojedinom semestru, a ne broja izbornih predmeta koji su ponuđeni u tom

NE PRIHVAĆA SE: točka 1.
Osnova za izračun postotka predmeta koji se izvode online su nastavni sati što je opisano u uvodnom dijelu. Također, u uvodu je opisano što je program u potpunosti online, a što je hibridni studij koji se razmatra ovim kriterijima. Bitno je naglasiti da se ovi kriteriji ne odnose na studijske programe gdje je manje od 50 % predmeta koji se izvode online.

<p>semestru. Isto bi trebalo vrijediti ako se radi o ECTS bodovima.</p> <p>Potrebno je definirati termine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • u potpunosti online studijski program • djelomično online studijski program. <p>Potrebno je odrediti kako se naziva studijski program s manje od 50% predmeta koji se izvodi online. Znači li to da kod studijskog programa sa do 50% online nastave vrijedi procedura kao i za klasičnu nastavu i ona ne zahtjeva posebno odobrenje Nacionalnog vijeća?</p>	
<p>2. Stranica 2, točka 2. Kriteriji za vrednovanje online studijskog programa</p> <p>Predlažemo da se jasno istaknu kriteriji za izvođenje sinkrone, te asinkrone nastave, npr. LMS kao virtualno okruženje za izvođenje asinkrone nastave, dok su videokonferencijski sustavi za sinkronu nastavu.</p> <p>Potrebno je dati primjere analitičkog sustava koji se može koristiti, npr. da li je dovoljna analitika koju pruža LMS npr. Moodle? Isto tako bilo bi dobro dati primjere analitika, odnosno koji bi se parametri trebali pratiti.</p> <p>Potrebno je definirati što je ispitni centar, koji može biti u prostorijama predlagatelja ili izvan njegovih prostorija (privatne prostorije).</p>	<p>NE PRIHVAĆA SE: točka 2.</p> <p>Asinkrono i sinkrono učenje opisano je u pojmovniku na kraju dokumenta.</p> <p>Visoko učilište bi trebalo samostalno definirati koje će alate koristiti u izvođenju nastave. Visoka učilišta trebala bi koristiti barem LMS i analitiku koju on pruža.</p>
<p>3. Stranica 6, točka IV. Visoko je učilište osiguralo sljedeće kadrovske prepostavke:</p> <p>Što znači predmet koji se izvodi u potpunosti <i>online</i>? <i>Razlikuje li se od predmeta koji se izvodi online (čijih se barem 50 % nastavnih sati u semestru izvodi online)?</i> Preporučuje se da se gornja granica za predmet koji se izvodi u potpunosti online poveća na 50 studenata po nastavniku na prediplomskom studiju i 40 studenata po nastavniku na diplomskom studiju.</p> <p>Također predlažemo da se odredi i granica na poslijediplomskim studijima.</p> <p>Postavlja se pitanje koje su preporučene gornje granice za upisane studente za predmet koji se izvodi online (ne u potpunosti).</p>	<p>NE PRIHVAĆA SE: točka 3.</p> <p>Predmet koji se 100 % izvodi online bio bi onaj kod kojeg se svi nastavni sati tog predmeta izvode online. U uvodnom dijelu nalazi se opis što se smatra online predmetom. U odjeljku IV pod točkom b) Na izvedbenoj razini pod zadnjom natuknicom definirane su veličine grupa kako za u potpunosti online studij tako i za hibridni način izvođenja nastave.</p>
<p>4. Stranica 11, točka 3. Postupak provjere usklađenosti online studijskog programa s kriterijima Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj</p> <p>Procedura odobravanja online studija napisana je dosta nejasno i predlažemo da se jasnije formulira i opiše po koracima.</p> <p>Prijedlog – prijelazno razdoblje</p> <p>Predlaže se prijelazno razdoblje u kojem bi podnošenje zahtjeva bilo najmanje 6 mjeseci prije početka akademske godine u kojoj će se započeti izvođenje online studijskog programa. To bi vrijedilo samo za prvu godinu primjene</p>	<p>KOMENTAR:</p> <p>Po usvajanju Kriterija postupak vrednovanja propisat će Agencija za znanost i visoko obrazovanje internim aktima.</p> <p>NE PRIHVAĆA SE</p> <p>Rok za dostavu dokumentacije predviđen je ZOK-om.</p>

<p>Kriterija (cilj: da se intenzivira te ubrza postupak i ne izgubi još jedna akademska godina).</p> <p>Nadamo se da smo našim komentarima i sugestijama dali doprinos javnoj raspravi vezano uz nacrt prijedloga Kriterija za vrednovanje online studija.</p> <p>Zahvaljujemo na razumijevanju.</p> <p>S poštovanjem,</p>	
<p>Dr.sc. Tomislav Jurkić, Povjerenstvo za online učenje, predsjednik, Fakultet za fiziku Sveučilišta u Rijeci, 14.rujna 2022.</p> <p>Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj na temelju članka 11. Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 25/13, 85/15) te Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata („Narodne novine“, broj 140/2009), na svojoj je mrežnoj stranici objavilo Nacrt prijedloga Kriterija za vrednovanje online studija te uputilo poziv zainteresiranoj javnosti na dostavu primjedbi i mišljenja.</p> <p>U nastavku dostavljam komentare i prijedloge.</p> <p>Opći osvrt na prijedlog nacrtva Kriterija:</p> <p>Nakon iščitavanja prijedloga nacrtva Kriterija, stječe se dojam da je prijedlog izrađen na brzinu, nedovoljno kvalitetno i sveobuhvatno, u mnogim dijelovima nejasan, neprecizan, nedovoljno definiran, podložan slobodnoj procjeni i osobnom tumačenju. Često se u prijedlogu miješaju pojmovi (definirani na kraju dokumenta), prije svega <i>online</i> i <i>e-učenja</i>, gdje se često pod <i>online</i> podrazumijeva <i>e-učenje</i>. Osim toga, određeni tehnički uvjeti su, u doba brzog razvoja IT tehnologija, postali zastarjeli i neadekvatni, poput traženja posjedovanja poslužitelja na visokom učilištu u vrijeme kada je efikasnije i isplativije takve javno i otvoreno dostupne poslužitelje imati u <i>cloud</i> okruženju. Stječe se dojam da je cijeli prijedlog nacrtva izrađen na kao reakcija na proteklu pandemiju Covida, a ne na temelju stečenog iskustva. Na kraju prijedloga se definira 'Hitna nastava na daljinu' koja se u prethodnom tekstu nigdje ne spominje.</p> <p>Komentari i prijedlozi na pojedine dijelova prijedloga nacrtva Kriterija (predloženi tekst autora prijedloga je u kurzivu):</p>	<p>PRIHVAĆA SE</p> <p>Odjeljak II, prva natuknica sada glasi: „osiguran je stalni (24/7) pristup internetu u ustanovi, kao i stalni pristup poslužiteljima na ustanovi i/ili oblaku s udaljenih lokacija (ključni element)“.</p> <p>Akademski zajednici je vrlo raznolika u pogledu informatičkih mogućnosti te su predloženi kriteriji osmišljeni da budu korisni svima i definiraju minimalni standard.</p>

Stranica 1:

"Kriteriji koje se propisuje odnose se na studijske programe čijih se barem 50 % predmeta izvodi online. Predmet koji se izvodi online je onaj čijih se barem 50 % nastavnih sati u semestru izvodi online o čemu brine povjerenstvo visokoga učilišta za osiguravanje kvalitete a dodatno se provjerava prilikom vanjskih vrednovanja, sukladno zakonu koji regulira osiguravanje kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju."

Komentar:

Prema navedenom kriteriju za online studijske programe (50% predmeta se izvodi online pri čemu svaki od tih 50% online predmeta treba imati više od 50% nastavnih sati izvedenih u online okruženju), studijski programi koji imaju ukupno tek 25% nastavnih sati online smatraju se online studijskim programima, što nema previše smisla ima! Predlaže se definirati online studijski kao onaj studijski program u kojem se više od 50% sveukupnih nastavnih sati izvodi u online okruženju.

U razmatranju kolegija kao online kolegija, nije jasno na koji se način uzima u obzir vrijeme koje student provede učeći i stječući nova znanja, a koje može također biti u online okruženju te je sastavni dio nastave i nastavnog opterećenja učenika, a što uključuje i provjeru znanja (tijekom semestra, na završnom ispitu, bez i s ocjenjivanjem)? Kako će se to vrijeme procjenjivati u odnosu na online komponentu?

Stranica 2:

"Dosadašnje praćenje uspješnosti studiranja online studija u okviru EHEA-e i drugdje pokazalo je različit stupanj i način studentskog snalaženja u online nastavi i e-učenju općenito. Pokazalo se, također, da je napuštanje online studija češće nego napuštanje studija koji se izvode u klasičnom obliku."

Komentar:

Ovo predlažem izbaciti - vrlo neprimjerena, paušalna i nepotpuna tvrdnja koja zahtjeva dublju i sveobuhvatniju analizu ukoliko se ovako nešto želi tvrditi.

NE PRIHVAĆA SE:

kriterije se ne može matematički precizno izračunati. treba uzeti u obzir da se kriterij odnose, tj. da trebaju „pokrивati“ mnoštvo međusobno veoma raznolikih studijskih programa. Predlagatelji pretpostavljaju da će se kriterije primjenjivati u dobroj vjeri te da će studijski programi biti visoke kvalitete

PRIHVAĆA SE:

U uvodnom dijelu izbacuje se navedena rečenica.

"kao i drugih pojava koje mogu pratiti i prate online studije kao što su osjećaj izoliranosti i slične, a koje mogu utjecati na sveukupni (ne)uspjeh online studija."

Komentar:

Ovo može biti slučaj kod kontaktne nastave u klasičnom studijskom programu i naglom prelasku u online okruženje, no studenti upisuju online studije zbog svojih vlastitih preferencija, razloga i želja (najčešće na zbog mogućnosti učenja na daljinu i asinkrono, u vrijeme koje njima najviše odgovara), pa ovakve tvrdnje nisu utemeljene i ne trebaju se nalaziti u ovakovom dokumentu.

"Tu ističemo programe koji se mogu izvoditi na više sastavnica jednog sveučilišta ili na nekoliko sveučilišta pa su takvi online studijski programi poželjni, posebice zato da bi se brže, a jednak kvalitetno ili kvalitetnije, odgovorilo novim zahtjevima tržišta rada. Online studiji mogu potaknuti i virtualnu mobilnost studenata, to jest njihovo uključivanje u online nastavu na visokoškolskim ustanovama koje im nisu matične."

Komentar:

Ovo je prvi primjer gdje se u tekstu prijedloga često miješaju pojmovi *online* i *e-učenja* ili nije jasno na što se točno odnosi, a koji po definiciji navedenoj na kraju dokumentu nisu istoznačni. U tom smislu bi u ovom odjeljku trebalo koristiti naziv e-učenje jer ono obuhvaća cijeli niz metoda i oblika učenja i podučavanja i nije ograničeno isključivo na online okruženje i učenje na daljinu.

"- strategiji visokog učilišta u kojoj je e-učenje sastavni dio strategije ili je definirano posebnom strategijom i politikama, pri čemu je u strategiju uključeno objašnjenje razloga zbog kojeg je e-učenje odabранo kao prikladna strategija učenja (npr. prilagodba potrebama današnjeg društva, veća dostupnost studija (studenti s posebnim potrebama), konkurentnost u akademskom okruženju, zajednički studiji, mobilnost studenata) (ključni element)"

Komentar

Opet se pojmovno miješaju e-učenje i online učenje. Nije jasno zašto visoko učilište mora opravdavati e-učenja kao prikladnu strategiju učenja. U današnjem vremenu, visoko učilište bi trebalo opravdati zašto ne koristi e-učenje u svojim studijskim programima, te bi

PRIHVAĆA SE:

U uvodnom dijelu izbacuje se navedena rečenica.

NE PRIHVAĆA SE:

Visoka učilišta samostalno donose svoje strategije, te je jedan od uvjeta za pokretanje online studijskog programa i da imaju strategiju e-učenja. Kada e-učenje bude sastavni dio strategija svih visokoškolskih ustanova, ovaj kriterija neće biti potreban, na žalost u ovome trenutku tome nije tako.

KOMENTAR:

Sveučilišta su zadužena za artikulaciju vlastitih strategija.

se trebalo očekivati da visoka učilišta barem u manjoj mjeri koriste e-učenje.

Stranica 3:

"- osiguran je stalan (24/7) pristup internetu u ustanovi, kao i stalan pristup poslužiteljima na ustanovi s udaljenih lokacija (ključni element)"

Komentar:

U današnje doba snažnog razvoja digitalnih i IT tehnologija, ovo je zastarjeli i bespotreban uvjet. Nužno je osigurati isključivo pristup nastavnika i studenata poslužitelju koji se koristi u e-učenju, a koji može biti osiguran komercijalnim (Internet provider) ili nekim drugim putem, odnosno poslužitelj se može nalaziti i u nekom od oblaka ili udaljenih lokacija te nije potrebno da se nalazi na ustanovi nositelju online studijskog programa.

"- omogućeno je online pretraživanje elektroničkog i fizičkog knjižničnog fonda ustanove koja organizira online studij (ključni element)"

Komentar:

Zastarjeli i nepotreban uvjet - zašto ustanova koja organizira online studij mora nužno imati svoj vlastiti knjižni fond i povlači li to uvjet prema kojem ustanova mora imati svoju knjižnicu (kakvu knjižnicu? Fizičku, u svom prostoru, digitalnu na svom poslužitelju ili u oblaku, pristup knjižnici neke druge ustanove ili javno dostupnim bazama i knjižnim fundusima?) Koje uvjete takva knjižnica mora zadovoljiti? Danas su dostupni javni i otvoreni pristupi literaturi i knjižnom fondu u digitalnom obliku te nije potrebno, a često ni opravdano, posjedovati vlastiti knjižni fond ili držati takve resurse na poslužitelju ustanove.

"- omogućena je online komunikacija među studentima i knjižničarima"

Komentar:

Podrazumijeva li to da ustanova mora imati zaposlene knjižničare? Danas postoje brojni javni i otvoreni servisi koji nemaju knjižničare i kojima se slobodno pristupa. Knjižničare često nemaju ni repozitoriji knjižnih fundusa ili literaturne baze.

PRIHVAĆA SE:

Odjeljak II, prva natuknica sada glasi: „osiguran je stalan (24/7) pristup internetu u ustanovi, kao i stalan pristup poslužiteljima na ustanovi i/ili oblaku s udaljenih lokacija (ključni element)“.

KOMENTAR:

Ako visoko učilište nema vlastitu knjižnicu, pri vanjskom vrednovanju mora dokazati da ima ugovor o suradnji s drugom institucijom o dijeljenju knjižnice odnosno knjižničnog fonda.

KOMENTAR:

Knjižnica i knjižničari su važan dio visokoškolske ustanove, predlažemo da se kolega na svojoj ustanovi informira o važnosti knjižnice i knjižničara.

"- omogućena je dostava i povrat tiskanih primjera poštom."

Komentar:

Koje je opravdanje ovog uvjeta? Zašto bi trebala biti omogućena dostava poštom ako se radi o online studiju i ako je literatura u digitalnom obliku?

Stranica 4:

*"- osigurano je računalo s pristupom internetu, slušalice s mikrofonom i kamera (ključni element) i,
- osiguran je mobilni uređaj (smartphone) s kamerom."*

Komentar:

Nije jasno zašto se traži osiguran mobilni uređaj ukoliko su njegove karakteristike i svrha korištenja u potpunosti pokrivene prvom stavkom, odnosno računalom s kamerom i mikrofonom.

Nije jasno i što točno znači da je kod studenata osigurano računalo - znaci li to da ustanova nositelj online studijskog programa osigurava računalo, ili ga može osigurati i student?

"- osiguran je prostor – ispitni centar (dvorana) opremljen računalima i stalnim (24/7) pristupom internetu u ustanovi, kao i stalan pristup poslužiteljima na ustanovi s udaljenih lokacija (ključni element)"

Komentar:

Isti komentar kao i ranije - ustanova umjesto svojih poslužitelja na samoj ustanovi može koristiti i (komercijalne) poslužitelje na udaljenim lokacijama (cloud) te nije nužno da ustanova ima vlastite poslužitelje.

Stranica 5:

"- stopa završnosti, prolaznosti i odustajanja od studija."

Komentar:

Novi studijski programi ovaj uvjet ne mogu ispuniti. Traži li se isto i od klasičnih studijskih programa?

"- osigurane su uvodne upute ili radionice za studente na kojima će ih se savjetovati o pohađanju online studija (npr. načinu rada i komunikaciji u online okruženju, organizaciji vremena, samostalnom radu i

KOMENTAR:

Nije moguće imati svu literaturu dostupnu u digitalnom obliku, posebice zbog autorskih i drugih prava.

KOMENTAR:

Ovim kriterijem samo je formalizirana već uobičajena praksa izvođenja ispita u online okruženju.

PRIHVAĆA SE:

Odjeljak II, pod dijelom *Kod nositelja studijskog programa* sada glasi: „osiguran je prostor – ispitni centar (dvorana) opremljen računalima i stalnim (24/7) pristupom internetu u ustanovi, kao i stalan pristup poslužiteljima na ustanovi i/ili oblaku s udaljenih lokacija (ključni element)“.

PRIHVAĆA SE:

Odjeljak III, natuknica 2, pod natuknica 10 se briše.

sl., uključujući i jasne upute povezane s akademskom čestitošću, npr. plagiranje, pravilno citiranje i dr.)."

Komentar:

Ovaj element je sastavni dio svakog studijskog programa bez obzira radi li se o online ili kontaktnom načinu podučavanja i učenja, te ga je stoga potpuno nepotrebno isticati. Očekuje se da je ovaj element već propisan kriterijima za akreditaciju klasičnih studijskih programa. Implicitira li se ovime da online učenja uzrokuje učestalije plagiranje, nepravilno citiranje i narušenje akademske čestitosti?

Stranica 6:

"- na ustanovi su određene osobe zadužene za online komunikaciju sa studentima i to:

...

- nadzornik/koordinator studija – osoba koja prati jesu li svi studenti upisani na studij i potrebne kolegije te jesu li dodijeljeni u grupe (ako ima takvih podjela), savjetuje studente na razini studija ako imaju poteškoće s praćenjem, moraju pauzirati, razmišljaju o odustajanju ili u odabiru izbornih kolegija i sl. (ključni element)*
- nastavnik mentor – osoba kojoj se studenti obraćaju u vezi s pohađanjem pojedinog predmeta i njegovim polaganjem. (ključni element)"*

Komentar:

Ovaj element kriterija treba biti usklađen sa zahtjevima za akreditacijom klasičnih studijskih programa. Koordinator studija i nastavnik mentor nisu specifičnost online studija.

"- postoji služba koja će dnevno nadzirati rad cjelokupnog sustava i biti sposobljena za otklanjanje poteškoća u roku od 24 sata (ključni element)"

Komentar:

Za nadzor i uklanjanje poteškoća ne mora postojati služba već je dovoljno imati osiguran servis za održavanje i podršku sustavu.

"- nastavnici i/ili vanjski suradnici uključeni u online izvođenje predmeta educirani su za provođenje nastave u hibridnom modelu ili u potpunosti online i/ili imaju napredna iskustva s takvom nastavom, što će dokazati na isti način na koji dokazuju i druge

KOMENTAR:

Ovdje je riječ o kriterijima za online studije. Klasična i online nastava zahtijevaju odvojene procedure za njihovo vrednovanje.

KOMENTAR:

Ovim kriterijem propisano je da mora postojati odgovarajuća služba, a ne gdje se nalazi.

"kompetencije potrebne za rad u nastavi (ključni element)"

Komentar:

Na koji način će nastavnici i vanjski suradnici dokazati da su educirani za provođenje nastave u hibridnom modelu ili potpunosti online? Trenutno u Republici Hrvatskoj ne postoji akreditirani ili certificirani programi i studiji za ovakvo nešto. Osim nastupnog predavanja i diplome, nastavnici ne dokazuju kompetencije za rad u nastavi ni u klasičnim studijskim programima – zašto se ovdje očekuju izuzeci?

"- pripremu aktivnosti vrednovanja studenata, prvenstveno formativnog vrednovanja i davanja povratnih informacija studentima o njihovom napretku te sumativnog vrednovanja"

Komentar:

Predlažem uz 'pripremu aktivnosti' dodati i 'provođenje vrednovanje' bez obzira o kojem se obliku vrednovanja radi

Stranica 7:

"osigurana je podrška nastavnicima u pripremi i izvođenju online kolegija (ključni element)"

Komentar:

Iz navedenog elementa koji je ključan, nije jasna kakva se podrška očekuje i kako se vrednuje. Što ustanova mora učiniti da bi zadovoljila ovaj ključan element? Radi li se o tehničkoj podršci, podršci asistenata tijekom nastave, podrška u edukaciji?

"osigurana je podrška nastavnicima u korištenju dostupnih digitalnih tehnologija potrebnih za online nastavu (ključni element)"

Komentar:

Nije jasno po čemu se ovaj ključni element razlikuje od prethodnog s obzirom da priprema i izvođenje online kolegija uključuje i korištenje digitalnih tehnologija. Kakva se podrška očekuje (helpdesk, edukacija, ljudski resursi?)?

KOMENTAR:

Kao što je navedeno u kriteriju, kompetencije će dokazati kao i ostale kompetencije za rad u nastavi.

PRIHVAĆA SE:

U odjeljku IV, točka b) Na izvedbenoj razini, natuknica 4, podnatuknica 4 sada glasi:
„pripremu aktivnosti vrednovanja studenata i provođenje vrednovanja, prvenstveno formativnog vrednovanja i davanja povratnih informacija studentima o njihovom napretku te sumativnog vrednovanja“.

PRIHVAĆA SE:

Kao u gornjim komentarima.

KOMENTAR:

prethodni komentar se odnosio na metodičku podršku i instrukcijski dizajn, ovaj kriterij se odnosi na tehničku podršku

"- studentima je osigurana podrška ovisno o njihovim profilima i (raznolikim) specifičnim potrebama (ključni element) "

Komentar:

Ovaj je ključni element potpuno nejasan i nedefiniran. Kakva se podrška studentima očekuje od ustanove nositelja studijskog programa? Podrška za što? Na što se profili odnose? Kakvi profili?

"- studentima je omogućena komunikacija s vanjskim dionicima procesa poučavanja (vanjskim predavačima, voditeljima laboratorijskih vježbi, mjerodavnim osobama u ostvarivanju studentske prakse, mjerodavnim osobama za diplomska istraživanja i druge projekte) "

Komentar:

Ovaj je element također nejasan i nedorečen. Na kakvu se komunikaciju ovdje misli, kojim sredstvima i u kojim oblicima? Mail adresa? Komunikacija telefonom, uživo, putem videokonferencije?

"- studentima je osigurano provođenje praktičnog i terenskog rada te vježbi prema programu studija – kod online studija ovaj se oblik nastave u potpunosti provodi u virtualnom okruženju (virtualni laboratoriji, virtualni svjetovi, druge mogućnosti online okruženja) (ključni element) "

Komentar:

Online studij ne mora svih 100% nastavnih sati i sadržaja izvoditi u online okruženju (uvjet je više od 50% nastavnih sati). Prema tome, dozvoljeno je da se praktični i terenski rad te vježbe provode i u okruženju koje nije virtualno. Predlaže se izmijeniti tekst i navesti da se ovaj oblik nastave u potpunosti provodi u virtualnom okruženju samo kod 100% online studijskih programa. U suprotnom, ovim bi se zahtjevom i kod studijskih programa sa 50% online nastavničkih sati tražilo obavezno provođenje praktičnog i terenskog rada te vježbi u virtualnom okruženju

"- osigurano je arhiviranje podataka o rezultatima svih zadataka, ispita i drugih aktivnosti u koje su uključeni studenti, neovisno o virtualnom okruženju u kojem se online nastava izvodi, a u trajanju i prema

KOMENTAR:

Misli se na različite vrste podrške uključujući i one koje se pružaju studentima u klasičnom izvođenju nastave (npr. podrška studentima s invaliditetom, psihološka podrška itd.).

KOMENTAR:

Misli se na istu komunikaciju s vanjskim dionicama kao i u klasičnoj nastavi što je ovdje i rečeno u zagradama.

PRIHVAĆA SE:

Tekst je izmijenjen u skladu s komentarom koji je na to upućivao.

"propisima koji vrijede i za klasično izvođene studijske programe (ključni element)"

Komentar:

Ovaj je ključni element nepotreban kao kriterij za online studijske programe jer je već obuhvaćen uvjetima za akreditaciju klasično izvođenje studijskih programa, odnosno bez obzira na način izvedbe studijskog programa.

"- završni radovi studenata uključenih u programe koji se izvode online (preddiplomski, diplomski i doktorski) trebaju biti javno dostupni i pohranjeni na isti način i u istom trajanju kao i radovi studenata koji pohađaju klasično izvođene studijske programe (pohrana u Dabar). "

Komentar:

Isto kao i raniji komentar – zašto je potrebno naglašavati ključne elemente koji su nužni i za akreditaciju studijskih programa bez obzira na način izvedbe?

Stranica 8.

"- studentima i nastavnicima osigurana je pomoć u korištenju servisa predviđenih programom tijekom radnog vremena visokog učilišta (ključni element)"

Komentar:

Ovaj je element nejasan i nedorečen. Na koju se točno pomoć misli, u kojem obliku (izravna komunikacija s obzirom da se spominje radno vrijeme učilišta?) i za koje servise? Nastavničke servise? Servise za e-učenje (LMS)? Servise za videokonferencije?

"- nastavnicima je osigurana tehnička i grafičko-dizajnerska pomoć u pripremi nastavnih materijala za online nastavu (ključni element)"

Komentar

Ovo nije ključni element ni za klasično izvođene studijske programe, pa nema razloga da bude uvjet i za online programe. Zašto je grafičko dizajnerska pomoć nužna za provedbu nastave? Na koju se pomoć misli i u kojem obliku? Da li ovo podrazumijeva zapošljavanje grafičkog dizajnera?

"- osigurana je potpora u izradi otvorenih obrazovnih sadržaja (OER) potrebnih u nastavi, kao i potpora u korištenju nastavnih materijala drugih autora koji su u

NE PRIHVAĆA SE :

Ovdje je riječ o kriterijima za vrednovanje online studija. Među ostalim u kriterijima je ovaj dio naveden kako se ne bi smatralo da se podrazumijeva, što može dovesti do određenih propusta.

KOMENTAR:

Vidjeti komentar gore.

KOMENTAR:

U kriterijima je navedeno da se koriste servisi predviđeni za pohađanje studijskog programa koji izvodi visoko učilište. Takvi servisi su poznati svima koji rade ili studiraju na visokim učilištima.

KOMENTAR:

Objašnjeno prije u jednom od komentara.

"otvorenom pristupu i/ili umrežavanju na masivne otvorene online predmete (MOOC) uz odgovarajuću zaštitu intelektualnog vlasništva"

Komentar:

Kakva potpora? U kojem obliku? Ovo je nedovoljno definiran element.

"- osigurana je potpora korisnicima sa specifičnim zahtjevima (sadržaji pripremljeni u alternativnoj formi) (ključni element)"

Komentar:

Ovo je potpuno nejasno i proizvoljno – kakvi su to specifični zahtjevi? Kakve su to alternativne forme? Odnosi li se ovaj element, koji je uz to još i ključan, na osobe s invaliditetom i poteškoćama u korištenju online sadržaja? Ključni elementi moraju biti jasno i precizno definirani.

*"Visoko je učilište osiguralo da svi online predmeti na studijskom programu sadrže sljedeće elemente:
Za svaki pojedini predmet na kojem će se više od 50 % nastavnih sati izvoditi online, potrebno je, uz postojeće kurikularne podatke, prilagoditi opis sljedećim stavkama:"*

Komentar:

Nije jasno na koji će se način ovi uvjeti provjeravati pri akreditaciji i procjeni ispunjenosti kriterija za online studijske programe, posebno ako se ti programi prvi puta izvoditi. Provjera

navedenih uvjeta je složena, dugotrajna i kompleksna, te moguće tek pri reakreditaciji kada će već biti razvijene komponente e-učenja na kolegijima. Provjera navedenih uvjeta podrazumijeva pregled ne samo izvedbenih programa, već i sadržaja svakog kolegija u LMS sustavu - tko će to provoditi, pod kojim uvjetima i kriterijima i koliko će vremena to zahtijevati? Ukoliko se isti ključni elementi zahtijevaju i pri prvoj akreditaciji studijskog programa koji se još ne izvodi, znači li to da sav nastavni sadržaj unutar LMS sustava već mora biti izrađen prilikom prijave studijskog programa Ministarstvu, a što je najmanje godinu dana prije početka njegove izvedbe, pri čemu nije poznato hoće li online studijski program biti odobren?

KOMENTAR:

Ovakvu podršku na ustanovama najčešće pružaju knjižničari.

KOMENTAR:

Misli se prvenstveno na studente s invaliditetom i osiguravanje sadržaja te uvjeta specifičnih za njihove potrebe.

KOMENTAR:

Provjeravat će Stručno povjerenstvo prilikom posjete visokom učilištu kao i uvidom u zaprimljenu dokumentaciju.

"- opterećenje studenata uskladiti s ECTS bodovima za pojedini kolegij (1 ECTS = 25 – 30 sati opterećenja studenta) (ključni element)"

Komentar:

Nije jasno zašto se ovaj uvjet ovdje mora navoditi jer opterećenje studenata mora biti usklađeno s ECTS bodovima bez obzira na način izvođenja studija.

Stranica 9.

"- osigurati komunikaciju među studentima i komunikaciju studenata s nastavnikom (asinkronu i sinkronu) putem foruma, chatova, videokonferencijskih sustava, e-mailom ili nekim drugim načinima (ključni element)"

Komentar:

Ovaj se ključni element već ranije spominje u tehničkim zahtjevima pa nije jasno zašto ga treba ponavljati. Osim toga, nije jasno što podrazumijeva osiguravanje komunikacije (osigurati pristup i postojanje foruma, chatova unutar LMS-a?)

"U ovom se prijedlogu posebno izdvaja procjena znanja u online okruženju radi rasprave o valjanosti ocjena stečenih na taj način. Potiču se visoka učilišta i nastavnici da iskoriste prednosti koje pružaju online alati za procjenu znanja i automatsko ocjenjivanje, uz usklađivanje mogućnosti tih alata s metodama procjena znanja i propisanih ishoda učenja pri čemu je potrebno osigurati samoprocjenu i procjenu znanja studenata po kolegijima."

Komentar:

Nije jasno zbog čega se dovodi u pitanje valjanost ocjena stečenih u online okruženju i zbog čega to treba isticati. Dovoljno je navesti da proces vrednovanja mora zadovoljiti temeljne uvjete kao i svaki drugi studijski program bez obzira na način izvođenja, uz neke specifičnosti.

Stranica 10.

"Potrebno je osigurati samoprocjenu znanja studenata koja se u online okruženju može izvoditi na više načina (ključni element):"

Komentar:

Nije jasno zašto se kao ključan uvjet traži provedba

KOMENTAR:

Ovo smatramo korisnim komentarom jer dodatno upućuje na opterećenje studenata.

KOMENTAR:

Iako su neki dijelovi ranije spomenuti smatramo da ih je dobro ponovno spomenuti.

KOMENTAR:

Ne dovodi se u pitanje valjanost, nego se dodatno naglašava.

KOMENTAR:

samoprocjene ukoliko to nije ključan uvjet i pri odobravanju klasičnih studijskih programa. Na koji će se način provjeravati ispunjavanje ovog ključnog elementa?

"- provjerom znanja putem pitanja (testovima za samoprocjenu) u sustavu za online učenje uz navođenje netočnosti odgovora i obrazloženja točnih odgovora"

Komentar:

Obrazloženje točnih odgovora u sustavu za online učenje zahtjeva značajan angažman nastavnika i utrošak vremena, te je u tom slučaju nužan individualiziran pristup svakom studentu. Ovim zahtjevom automatizacija i olakšavanje procesa vrednovanja (prije svega smanjenje vremena potrebnog za taj proces) je bitno narušeno. Upućivanje na određene sadržaje je sasvim dovoljno.

"- provjerom znanja putem pitanja u sustavu za online učenje s upućivanjem na određene sadržaje pri nedostatnim odgovorima"

Komentar:

Ovaj i prethodni stavak govore o jednom te istom te ih je potrebno sažeti u jedan.

"Ocjene stečene procjenom znanja na ovdje opisan način bit će ravnopravne s ostalim ocjenama."

Komentar:

Nije jasno iz kojeg razloga treba isticati da su ocjene stečene na online studijskom programu ravnopravne svim drugim stečenim ocjenama. Znači li to da takve ocjene do sada nisu smatrane ravnopravnim?

Stranica 11:

"Svi potrebni materijali zajedno sa zahtjevom dostavljaju se na hrvatskom jeziku, a po potrebi Agencija može tražiti da se dostave i na engleskom jeziku, u pisanih i elektroničkim obliku (na CD-u ili USB-u)."

Komentar:

Nije jasno zašto bi Agencija mogla tražiti dostavu materijala na engleskom jeziku s obzirom da se elaborat koji se odnosi na odobravanje online studijskog programa ne dostavlja Agenciji već

Ovdje je riječ o online studijima, a ne uspoređivanju jednoga i drugoga načina izvođenja nastave.

KOMENTAR:

Zahvalni smo na ovom komentaru jer je prepoznat angažman nastavnika i utrošak njegova vremena u pripremi i izvedbi kvalitetne nastave. Upravo zbog toga u kriterijima je određen broj studenata po nastavniku.

NE PRIHVAĆA SE:

Ovdje se radi o dvije različite procjene znanja.

KOMENTAR:

Ovdje se htjelo to dodatno naglasiti jer se kriteriji za online studije po prvi puta odnose i na redovite studente i redovite studije

KOMENTAR:

Agencija za znanost i visoko obrazovanje provodi vrednovanje i ovisno o sastavu stručnog povjerenstva u kojem mogu biti i inozemni članovi postoji potreba da

Ministarstvu i dalje Nacionalnom vijeću. Misli li se ovdje na materijale u svezi sa studijom o opravdanosti izvođenja predloženog studijskog programa, a čije elemente propisuje Agencija?

"Završno izvješće stručnog povjerenstva uz mišljenje Akreditacijskog savjeta uvrštava se kao točka dnevnog reda za iduću sjednicu Nacionalnog vijeća."

Komentar:

U prijedlogu nacrta ne spominje se niti je definirano stručno povjerenstvo, njegov rad i sastav, a isto se odnosi i na Akreditacijski savjet. Ova dva tijela nisu definirana u ovom dokumentu, niti se nacrt prijedloga Kriterija poziva na neki drugi normativni akt u kojem su ta tijela i njihov rad eventualno definirani.

Stranica 12:

"Asinkrono učenje podrazumijeva učenje istog sadržaja u različito vrijeme i s različitim mjestima. Ne održava se u realnom vremenu i smatra se fleksibilnijim od sinkronog učenja. Asinkrono učenje može biti učioničko i online; primjeri su učioničkoga asinkronog učenja čitanje knjiga, izrada zadaća, priprema projektnog zadatka ili seminara i sl., a u online okruženju to su digitalni nastavni materijali, videozapisi, elektronička pošta, komunikacija putem foruma i sl."

Komentar:

Asinkrono učenje obuhvaća i aktivno učenje poput interaktivnih online sadržaja (modul lekcija, radionica, kviza, znački u LMS sustavu).

"E-učenje (u širem smislu) predstavlja visokokvalitetni proces obrazovanja u kojem nastavnici i studenti aktivno surađuju s ciljem postizanja zadanih obrazovnih ciljeva, pri čemu intenzivno koriste informacijsku i komunikacijsku tehnologiju za stvaranje prilagodljivog virtualnog okruženja u kojem razvijaju i koriste multimedijalne interaktivne obrazovne materijale, ostvaruju međusobnu komunikaciju i suradnju, studenti izvršavaju pojedinačne ili grupne zadatke i projekte te provode kontinuiranu samoprovjeru i provjeru znanja."

Komentar:

E-učenje predstavlja puno šire od navedene klasične, konzervativne definicije. Ono uključuje

se dostavljena dokumentacija dodatno dostavi i na engleskom jeziku.

KOMENTAR:

Nacionalno vijeće ne može propisivati Agenciji za znanost i visoko obrazovanje tijek postupka vrednovanja. Njega će detaljno propisati Agencija po usvajanju ovih kriterija.

KOMENTAR:

Zahvaljujemo na primjerima, no smatramo da je dano dovoljno primjera asinkronog učenja.

KOMENTAR:

Smatramo da je odabrana definicija prikladna.

multimedijalne interaktivne obrazovne sadržaje i metode (a ne samo materijale) koji od studenata zahtjeva aktivno sudjelovanje kroz oblike poput obrnute učionice, online radionica i lekcija u sprezi sa kontinuiranom provjerom znanja koja omogućuje napredak kroz lekcije uz odgovarajuće nagrađivanje putem sustava znački, vršnjačko vrednovanje i provjeru znanja, itd.

"Digitalna transformacija u obrazovanju zahtijeva od nastavnika prilagodbu i usvajanje digitalnih tehnologija, metodologija i razmišljanja. Digitalna transformacija u obrazovnim ustanovama ne odnosi se na inovacije ili tehnologiju, već na pitanje kulture. Kroz digitalizaciju iskustva učenja i nastavnici i studenti mogu poboljšati svoje vještine sa zajedničkim ciljem: stvaranje aktivnijeg i učinkovitijeg obrazovnog procesa."

Komentar:

Predlaže se izmjena i nadopuna koja bi obuhvatila studente koji također sudjeluju u digitalnoj transformaciji obrazovanja te se očekuje i njihova prilagodba, te uključivanje metodologije kao temeljnog elementa digitalne transformacije u obrazovanju :

Digitalna transformacija u obrazovanju zahtijeva od nastavnika i studenta prilagodbu i usvajanje digitalnih tehnologija, metodologija i razmišljanja.

Digitalna transformacija u obrazovnim ustanovama ne odnosi se na inovacije ili tehnologiju, već na pitanje kulture i metodologije podučavanja i učenja.

"Hitna nastava na daljinu (engl. Emergency Remote Teaching) je privremena promjena trenutnog oblika nastave (učioničke ili mješovitog oblika) u online okruženje korištenjem dostupnih alata. Povratkom stanja u prijašnje nastava se vraća u početni oblik održavanja."

Komentar:

Online okruženje nije isto što i nastava na daljinu putem online platformi, a na što se odnosi hitna nastava na daljinu - ovo treba jasno i nedvosmisleno razdvojiti. Ovdje se radi o hitnom prelasku s kontaktne nastave na nastavu na daljinu pomoću digitalnih komunikacijskih tehnologija, no to nije online nastava u punom smislu riječi. Osim toga, nije jasno zašto se pojma hitne nastave na daljinu definira u dokumentu s

NE PRIHVAĆA SE:

Smatramo da se prilagodba prvenstveno odnosi na nastavnike

KOMENTAR:

U Pojmovniku se nalaze i pojmovi koji nisu navedeni u samim kriterijima jer smatramo da mogu biti od koristi.

obzirom da se u nacrtu prijedloga Kriterija nigdje ne spominje.	